

УДК 336.226.1:336.227

Ярема Я.Р.

*доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри державних
та місцевих фінансів
Львівського національного університету
імені Івана Франка*

Бей І.М.

*магістр
Львівського національного університету
імені Івана Франка*

Jarema Yaroslav

*Doctor of Economics,
professor of the Department of State and Local Finances
Lviv national university of Ivan Franko*

Bei Iryna

*master's degree
Lviv national university of Ivan Franko*

АДАПТАЦІЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ ДО ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРАКТИКИ

ADAPTATION THE FOREIGN EXPERIENCE OF CORPORATE INCOME TAXATION TO DOMESTIC PRACTICE

АНОТАЦІЯ

Одним із найважливіших факторів економічного зростання країни є активна діяльність підприємств, які прагнуть максимізувати свій прибуток, що можливо лише за умови існування оптимальної системи оподаткування прибутку. У статті досліджено вітчизняну систему прибуткового оподаткування підприємств. За результатами дослідження обґрунтовано необхідність посилення регулюючої ролі податку на прибуток підприємств в Україні. Проаналізовано досвід економічно-розвинених зарубіжних країн у сфері прибуткового оподаткування підприємств та розглянуто можливість його запровадження у вітчизняній податковій практиці. Виявлено, що, крім суттєвого фіскального значення, податок на прибуток підприємств має широке застосування як регулятор соціально-економічних відносин у розвинутих зарубіжних країнах.

Ключові слова: податок на прибуток підприємств, зарубіжний досвід, податковий кредит, регулюючий потенціал, фіскальна ефективність.

АННОТАЦИЯ

Одним из важнейших факторов экономического роста страны является активная деятельность предприятий, стремящихся максимизировать свою прибыль, что возможно лишь при условии существования оптимальной системы налогообложения прибыли. В статье исследована отечественная система подоходного налогообложения предприятий. По результатам исследования обоснована необходимость усиления регулирующей роли налога на прибыль предприятий в Украине. Проанализирован опыт экономически развитых зарубежных стран в сфере подоходного налогообложения предприятий и рассмотрена возможность его внедрения в отечественной налоговой практике. Выведено, что, кроме существенного фискального значения, налог на прибыль предприятий имеет широкое применение как регулятор социально-экономических отношений в развитых зарубежных странах.

Ключевые слова: налог на прибыль предприятий, зарубежный опыт, налоговый кредит, регулирующий потенциал, фискальная эффективность.

ANNOTATION

One of the most important factors in the economic growth of any country is the active activity of enterprises seeking to maximize their

profits, which is possible only with the optimal system of taxation of profits. In our country, this issue can only be solved with the help of measures to reform the tax system, which will help to strengthen and improve the existing system of taxation, reduce tax pressure on business entities, which will lead to an increase in the competitiveness index of our country. Effective solution of this problem will help to increase the national economy, reduce its shadowing and increase investment attractiveness in general. The article deals with the domestic system of corporate income tax and the main problems associated with tax evasion schemes. It is noted that the corporate profit tax is one of the most important sources of revenues to the State Budget of Ukraine. According to the results of the study, the need to strengthen the regulatory role of the corporate profit tax in Ukraine was substantiated. The experience of economically developed foreign countries in the field of taxation of corporate profits is analyzed and the possibility of its introduction into the domestic tax practice is considered. In particular, the conclusion of the International Center for Policy Studies on the factors of the shadow economy of our country and the inefficient administration of taxes was considered. The article analyzes the impact of privileges on the distribution of tax evasion in individual countries, the comparative tax burden of Ukraine with other countries with a developed market economy, and reviews the direction of income from corporate income tax in various foreign countries. Considered an investment tax credit, which is an instrument for regulating the activities of enterprises. The advantages and disadvantages of granting an investment loan, as well as certain restrictions in its application, were highlighted. It was found that, besides a significant fiscal value, corporate income tax has a wide application as a regulator of social and economic relations in developed foreign countries.

Key words: corporate income tax, foreign experience, tax credit, regulatory capacity, fiscal efficiency.

Постановка проблеми у загальному вигляді. У сучасних економічних реаліях кожне підприємство прагне максимізувати свій прибуток. Для стимулювання підприємницької діяльності, забезпечення її стабільного розвитку необхідно створити оптимальну ефективну податкову сис-

тему, яка б забезпечувала стабільні надходження до державного бюджету, при цьому не обтяжуючи підприємців. Це питання постає надзвичайно гостро, адже податок на прибуток підприємств може використовуватися і як дієвий інструмент збалансованого динамічного економічного зростання на засадах інноваційного розвитку, і як надійне джерело доходів державного бюджету.

Складні політичні та економічні умови, нестабільність та складність вітчизняного законодавства, значний податковий тягар на бізнес актуалізують необхідність вивчення особливостей оподаткування прибутку підприємств не лише як потужного фіскального інструменту, але й з погляду його регулятивних функцій. У нашій країні можливості щодо використання податку на прибуток як регулюючого фактору дещо обмежені його великим бюджетним значенням, тому виникає необхідність дослідження зарубіжного досвіду оподаткування прибутку підприємств із метою пошуку оптимальних для нашої країни напрямів удосконалення порядку стягнення та адміністрування податку на прибуток підприємств.

Аналіз наукових публікацій з теми дослідження та виділення невирішених проблем. Проблематикою оподаткування прибутку підприємств займалися багато вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів. Вагомий внесок у становлення теоретичних основ оподаткування прибутку підприємств зробили: Л. Вальрас, У. Джевонс, А. Маршал, Д. Рікардо, А. Сміт. Серед вітчизняних учених-економістів слід відзначити праці О. Василика, В. Вишневецького, Н. Дороша, А. Крисоватого, О. Рудь та ін. Віддаючи належне науковому доробку вказаних вчених, зауважимо, що нині в Україні ще не сформована адекватна сучасним потребам суспільства та відповідна світовим стандартам модель оподаткування прибутку підприємств.

Метою статті є дослідження світового досвіду щодо стягнення податку на прибуток підприємств та можливостей його адаптації до сучасних реалій України.

Виклад основного матеріалу. Сучасний стан економіки нашої держави вимагає загострення уваги на проблемах оподаткування, формування розумного підходу до вирішення проблем податкового навантаження на суб'єктів господарювання, зокрема стягнення податку на прибуток.

Податок на прибуток – це прямий загальнодержавний податок, який є основним бюджетотворюючим податком, стягується з прибутку із джерелом походження з України та за її межами і визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку) [1, с. 34]. Платниками цього податку можуть бути як резиденти, так і нерезиденти.

У розвинутих зарубіжних країнах податок на прибуток підприємств активно використовується як регулятор соціально-економічних відносин, який дає змогу здійснювати вплив на

обсяги виробництва, конкурентоспроможність вітчизняних підприємств, інвестиційний клімат та економіку країни загалом. За його допомогою можна регулювати вибір тієї або іншої правової форми організації бізнесу; напрями розподілу прибутку (накопичення або споживання); розподіл ресурсів між окремими сферами господарської діяльності; вибір методів фінансування інвестицій; розподіл і перерозподіл ВВП; темпи економічного зростання на макrorівні [2, с. 282].

Водночас вітчизняний досвід оподаткування прибутку підприємств демонструє в основному фокусування на фіскальній ефективності податку на прибуток, а не на його регулюючому потенціалі.

Найбільше надходжень із податку на прибуток здійснюється за рахунок приватних підприємств, а найменше – за рахунок банків та страхових компаній. Такі зміни зумовлені кризою в країні, нестабільністю валюти та податковим тягарем. Деякі суб'єкти господарювання припинили свою діяльність, частина інших ухиляються від сплати податку шляхом заниження прибутку чи пошуку «лазівок» у законодавстві. Варто зауважити, що з 2015 р. простежується тенденція до зниження надходжень податку на прибуток до Державного бюджету України через застосування авансового механізму сплати податку, за яким розмір податкового зобов'язання визначається з огляду на результати попередніх років. Сплату податку до бюджету зменшили підприємства усіх секторів, окрім державного. Порівняно з 2017 роком обсяг скорочення у 2018 році становив 16,3%. Надходження податку підприємств державного сектору показали позитивну динаміку, продемонструвавши незначне збільшення, а саме на 0,1 млрд грн, або на 3,2%. Як наслідок – вже у 2018 р. податок на прибуток посів третє місце в доходах бюджету, поступившись податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) та податку на додану вартість (ПДВ).

Слід зазначити, що податок на прибуток підприємств в Україні схожий із податком на прибуток корпорацій у зарубіжних країнах. Питома вага корпоративного податку в доходах бюджетів зарубіжних країн різна: в США коливається від 8% до 11% [3], до 5,5% у Франції та Німеччині, до 11% у Великобританії [4]. Спрямування надходжень корпоративного податку у різних зарубіжних країнах відображено у табл. 1.

Регулюючу функцію податку на прибуток використовують шляхом застосування такого інструмента, як податкова ставка. Як відомо, в Україні використовується основна ставка податку на прибуток, яка становить 18%. Для порівняння розглянемо ставки податку на прибуток підприємств у деяких країнах світу (табл. 2).

З табл. 2 видно, що ставки податку на прибуток у зарубіжних країнах варіюються у межах від 9% до 55%. Це зумовлено цілями та напрямками податкової політики, яка реалізується у цих країнах. Зазначимо, що за період з 2015 по 2018 р. найвища ставка податку на прибуток

Таблиця 1

Спрямування надходжень корпоративного податку у зарубіжних країнах

Країна	Спрямування
Німеччина, Іспанія, Греція, Ірландія, Канада	Стимулювання інвестицій
Бельгія, Люксембург, Франція, Таїланд, Англія, Туркменістан	Розвиток малого бізнесу
Португалія, Італія, Білорусь, Китай	Розвиток депресивних територій
Німеччина, Японія, Росія	Вирівнювання бюджетів різного рівня

Джерело: складено на основі [5]

Таблиця 2

Основні ставки податку на прибуток у деяких зарубіжних країнах за період 2015–2018 рр., %

Країни	Податок на прибуток			
	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік
Австрія	25%	25%	25%	25%
США	40%	40%	40%	27%
Німеччина	29,72%	29,72%	29,79%	30%
Канада	26,5%	26,5%	26,5%	26,5%
Кіпр	12,5%	12,5%	12,5%	12,5%
Бельгія	33,99%	33,99%	33,99%	29%
Японія	33,86%	30,86%	30,86%	30,86%
Китай	25%	25%	25%	25%
Польща	19%	19%	19%	19%
Угорщина	19%	19%	9%	9%
Білорусь	18%	18%	18%	18%
Словаччина	22%	22%	21%	21%

Джерело: складено на основі [6]

була у США – 40%, найнижча в Угорщині – 9%. У значній частині країн світу ставка податку на прибуток за період дослідження була стабільною, наприклад у Австрії, Польщі, Білорусі, Китаї та Україні. Найнижча ставка податку на прибуток зафіксована в офшорних зонах. Наприклад, на острові Мен, Бермудських та Кайманових островах податок на прибуток становить 0% [6]. Проте саме там проводяться найбільші махінації з грошовими коштами та матеріальними цінностями. Є країни, про які можна сказати, що вони є напівофшорами. Це Ліхтенштейн та Кіпр, де ставка податку на прибуток становить 12,5%. Такими низькими ставками ці країни залучають закордонні активи, через що вони стали осередком незаконного бізнесу. Високі ставки застосовують країни з усталеною економічною моделлю, економічно сильні та з високим рівнем соціального забезпечення населення. Ставка податку на прибуток в Україні близька до ставки інших країн, які теж ще знаходяться на стадії розвитку. Було б раціонально подумати про зниження ставки податку на прибуток в Україні хоча б до рівня 15%, оскільки це могло б привести до розвитку бізнесу та виходу його з «тіні».

Міжнародний центр перспективних досліджень наголошує на тому, що одним із чинників тінізації економіки нашої країни є неефективне адміністрування податку на прибуток підприємств, що часто створює додатковий тягар для платників податків і приводить до схем

ухилення від звітності, включаючи корупцію. У платників податку часто складається враження, що сплачені гроші несправедливо та неефективно витрачаються державою, що провокує можливість ухилення від сплати податків. До того ж проблемою в Україні стало недосконале розширення податкових пільг ще у 2011 році, внаслідок чого додаються зловживання з боку суб'єктів підприємницької діяльності. Іншою важливою причиною залишається відсутність ефективних механізмів покарання за недотримання податкового законодавства, що створює додаткові стимули до мінімізації та ухилення від сплати податку на прибуток [7].

З метою дослідження світового досвіду оподаткування прибутку підприємств та можливостей його застосування в Україні розглянемо детальніше досвід деяких зарубіжних країн у корпоративному оподаткуванні. Оскільки США є однією з найрозвиненіших країн світу, то вважаємо за доцільне почати дослідження механізму прибуткового оподаткування в зарубіжних країнах саме з цієї країни. Так, у США податок на прибуток корпорацій, який за період з 2015 по 2018 рр. становив близько 10% доходів федерального бюджету [8], заснований на шкалі прогресивних ставок, тобто податок на прибуток корпорацій стягується за шкалою: перші 50,0 тис. дол. – 15%, за подальші 25,0 тис. дол. – 25%, і лише на суму, що перевищує 75,0 тис. дол., – 35%. Податковим періодом є рік. Але сплата здійснюється чотири

рази на рік. У цьому разі застосовуються оціночні платежі. Суть їх полягає в тому, що підприємство попередньо оцінює можливі річні доходи, витрати та пільги і визначає мінімальну суму платежу. Ця сума сплачується до бюджету рівними частками до 12 квітня, 12 червня і 12 грудня поточного року.

Наступним за обсягом ВВП у світі є Китай. Так, у Китаї основна ставка корпоративного податку становить 25%. Проте є й більш низькі ставки податку для окремих галузей/секторів промисловості:

- для малих комерційних підприємств, якщо річний оподатковуваний дохід становить менше 300 000 юанів та які страждають від стихійних лих, надають соціально значущі послуги (послуги з працевлаштування населення), ставка податку на прибуток знижена до 10%;

- для високотехнологічних підприємств, які займаються переробкою відходів, а також виробничих підприємств інтегральних схем із загальним обсягом інвестицій понад 8 млрд юанів, ставка знижена до 15% [6].

Цікавим для вітчизняної практики, на нашу думку, є досвід Словаччини. Словаччина – країна, яка мала слабку економіку (дефіцит платіжного балансу сягав 9%, дефіцит державних фінансів – 6%) та корупцію (підприємства приватизувалися переважно на користь пов'язаних з урядом підприємців). Однак вчасно проведені ефективні реформи вивели економіку країни з кризи, і сьогодні Словаччина є досить розвинутою країною із стабільною економікою. Внаслідок проведеної податкової реформи ставка податку на прибуток незалежно від доходу до 2016 року становила 22%, а у 2017–2018 рр. – 21%. Зокрема, було збільшено розмір неоподаткованого доходу в 2,5 рази, внаслідок чого ефективна ставка податку зменшилася для найбільш розвинених, залишаючись прогресивною: найбільш розвинені не платять нічого, багаті платять за ставкою 21% [9].

Позитивний досвід застосування регулюючого потенціалу податку на прибуток має Канада. Так, у цій країні ставка корпоративного податку становить 26,5% та включає в себе федеральний податок – 15% та провінційний – 11,5% [6]. Відмітимо, що у Канаді широко застосовується практика різноманітних пільг. Наприклад, податковий кредит застосовується для компаній аерокосмічної, фармацевтичної, комп'ютерної та телекомунікаційної галузей. Це сприяє залученню іноземних інвестицій, стимулює розвиток науково-технічного прогресу та розвиток економіки загалом.

Ще однією особливістю корпоративного оподаткування зарубіжних країн є сплата мінімального корпоративного податку. Наприклад, в Австрії передбачається сплата в обов'язковому порядку мінімального корпоративного податку незалежно від результатів діяльності платника: для компаній з обмеженою відповідальністю – 437,5 євро, акціонерних товариств – 875 євро за кожний минулий квартал, або 1750 і 3500 євро в рік

відповідно. Для новостворених компаній розмір мінімального корпоративного податку протягом першого року роботи знижений до 273 євро за квартал, або 1092 євро в рік. У разі отримання компанією збитку сплата переноситься на майбутнє, до отримання прибутку. У США справляється альтернативний мінімальний податок (АМП) з метою запобігання заниженню платниками з високим рівнем доходів податкових зобов'язань шляхом зловживання пільгами, знижками і кредитами, тобто легалізованого ухилення від податків. Якщо АМП, нарахований на дохід, перевищує суми звичайних зобов'язань за податком, то платник має сплатити саме альтернативний податок за ставкою 20%. Альтернативний мінімальний податок використовується як примус для тих, хто має право на численні пільги, платити хоч що-небудь.

Ще одним інструментом регулювання діяльності підприємств, який активно використовується у Великобританії, Франції, США, Канаді та низці інших країн, є інвестиційний податковий кредит (ІПК). ІПК являє собою відстрочку сплати податку на прибуток, що надається суб'єкту підприємницької діяльності на визначений термін з метою збільшення його фінансових ресурсів для здійснення інноваційних програм, з наступною компенсацією відстрочених сум у вигляді додаткових надходжень податку через загальне зростання прибутку, яке буде отримане внаслідок реалізації інноваційних програм [10]. Так, у Великобританії підприємствам дозволено використовувати близько 10% корпоративного податку на інвестиції, що визначені законом. В Італії ІПК широко використовується для стимулювання розвитку південних регіонів. У Франції він використовується для стимулювання створення нових підприємств, у тому числі і для прискорення розвитку економічно відсталіх регіонів. Крім того, у Франції компанії з видобутку нафти, природного газу та твердих матеріалів мають право на знижку з вимогою реінвестувати отримані засоби в ті ж самі галузі протягом 2 років (нафта і газ) або 5 років (тверді мінерали).

У такій схемі надання ІПК є свої переваги та недоліки, а також певні обмеження у застосуванні. Перевагою є надання значних пільг інноваційно-активним суб'єктам господарювання, недоліком – відсутність однозначного вирішення проблеми вибору рівня витрат, щодо якого визначається приріст інноваційних витрат, і, як наслідок, ускладнення адміністрування податку на прибуток; відсутність з боку суб'єктів господарювання гарантій того, що вивільнені кошти будуть використовуватись за цільовим призначенням – на розвиток інноваційної діяльності. Обмеженням у застосуванні є те, що внаслідок спаду ділової активності в країні може скластися ситуація, коли суб'єкт господарювання не зможе чи не захоче збільшувати витрати на інноваційну діяльність, і стимулюючі можливості цього виду ІПК можуть бути вичерпані.

Висновки і пропозиції. На основі проведеного аналізу практики справляння податку на прибуток підприємств в Україні та розглянутого досвіду зарубіжних країн у корпоративному оподаткуванні можна стверджувати, що механізм оподаткування прибутку підприємств в нашій країні потребує вдосконалення з метою підвищення регулюючої ролі цього податку. Оскільки в Україні податок на прибуток підприємств спрямований в основному лише на досягнення фіскальної достатності Державного бюджету, цілком зрозумілим є той факт, що вітчизняні підприємства зацікавлені в мінімізації прибутку з метою зменшення податкового тягаря або взагалі вибирають шлях до тіньової економіки, що ще більше поглиблює кризу. У цьому контексті під час проведення податкових реформ в Україні слід зважати на те, що податок на прибуток підприємств не лише є фіскальним інструментом, а й має значний регулюючий потенціал, сприяючи інноваційному розвитку та економічному зростанню.

За результатами проведеного дослідження зарубіжного досвіду оподаткування прибутку підприємств вважаємо за доцільне запропонувати такі заходи реформування податкової системи України:

– посилити контрольні заходи за сплатою податку на прибуток;

– створити стимули для місцевих органів влади в зацікавленості розвитку малого бізнесу на їхніх територіях та встановити знижені ставки податку на прибуток підприємств для сектору малого бізнесу, адже це найбільш динамічний елемент приватного підприємництва, що відіграє значну роль у створенні інновацій, розширенні виробництва та зростанні зайнятості;

– запровадити податкові пільги, як у Канаді та Китаї, для компаній, що належать до пріоритетних галузей розвитку економіки України: в агропромисловому комплексі, машинобудівно-му комплексі, переробній промисловості тощо, що буде сприяти залученню іноземних інвестицій, стимулювати розвиток науково-технічного прогресу та розвиток економіки загалом;

– встановити фіксований мінімальний корпоративний податок, як в Австрії та США, незалежно від результату діяльності та кількості пільг підприємств, що дасть змогу посилити фіскальну ефективність податку на прибуток;

– запровадити інвестиційний податковий кредит, що дасть змогу підприємствам вкладати кошти в нове виробництво, а це сприятиме появі нових робочих місць та економічному зростанню.

Реалізація запропонованих заходів посилення фіскальної та регулюючої ролі податку на прибуток підприємств України, на наше переконання, сприятиме зміцненню та вдосконаленню чинної системи оподаткування, що дасть змогу зменшити податковий тиск на суб'єктів господарювання та приведе до підвищення індексу конкурентоспроможності нашої країни.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Ковач С.О. Бухгалтерський облік і аудит. Облік і звітність розрахунків за податком на прибуток підприємства в умовах законодавчих змін / С. О. Ковач, К. В. Безверхий, 2015. № 4. С. 34–43.
2. Податкова система : навчальний посібник / П.В. Мельник ; за заг. ред. П.В. Мельника, В.Л. Андрущенко, І.А. Прокопенко, Ю.В. Панура, О.С. Іванишина, Т.В. Турчак, Т.В. Смирнова, Ю.І. Туряньського та ін. Київ : Кондор. 2014. 698 с.
3. United States Federal State and Local Government Revenue : веб-сайт. URL : <http://www.usgovernmentrevenue.com> (дата звернення: 20.03.2019)
4. Сторожук О.В., Панура Ю.В. Податок на прибуток підприємств: вітчизняний та зарубіжний досвід. Науковий вісник Національного університету державної податкової служби України (економіка, право). 2013. № 3. С. 191–196. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvnudpsu_2013_3_28 (дата звернення: 20.03.2019)
5. Шумський Р.В. Зарубіжний досвід побудови системи прибуткового оподаткування юридичних осіб. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ. URL : <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=33570> (дата звернення: 21.03.2019)
6. KPMG. Corporate tax rates table : веб-сайт. URL : <https://home.kpmg/kh/en/home/services/tax/tax-tools-and-resources/tax-rates-online/corporate-tax-rates-table.html> (дата звернення: 25.03.2019)
7. Міжнародний центр перспективних досліджень. Тіньова економіка в Україні: причини та шляхи подолання. URL : http://icps.com.ua/assets/uploads/files/t_novaekonom_kaukra_ni.pdf (дата звернення: 26.03.2019)
8. Асоціація платників податків України. Податкова система США : веб-сайт. URL : http://www.appu.org.ua/main2/shkola_platnyka_podatkiv/vse_pro_podatki/zarybizhnyy_dosvid/USA.html (дата звернення: 24.03.2019)
9. Коридори влади. Лобіювання і Government Relations в Україні. Словацькі реформи – чудовий посібник для України : веб-сайт. URL : <http://www.kuliar.com.ua/2015/02/09/slovatski-reformyvidminnyj-posibnyk-dlya-ukrajiny> (дата звернення: 26.03.2019)
10. Коваленко Н.В. Інвестиційний податковий кредит як інструмент фінансування діяльності промислових підприємств. Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). 2011. № 3 (54). С. 106–111.

REFERENCES:

1. Kovach S.O. and K.V. Bezverky (2015) *Oblik i zvitnist' rozrakhunkiv za podatkom na prybutok pidpryyemstva v umovakh zakonodavchyykh zmin* [Accounting and reporting of payments for corporate profit tax under the conditions of legislative changes]. *Bukhhalters'kyi oblik i audyt* [Accounting and auditing], vol. 4, pp. 34–43.
2. Melnik P.V., V.L. Andrushchenko, I. A. Prokopenko, Y.V. Panura, O.S. Ivanyshina, T.V. Turchak, T.V. Smirnov, Y.I. Turyansky (2014) *Podatkova systema* [Tax system]. Condor, p. 698.
3. United States Federal State and Local Government Revenue (2016). Available at: <http://www.usgovernmentrevenue.com>
4. Storozhuk O.V. and Panura Y.V. (2015), *Podatok na prybutok pidpryyemstv: vitchyznyanyy ta zarubizhnyy dosvid* [Corporate income tax : domestic and foreign experience]. *Naukovy visnyk Natsional'noho universytetu derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy (ekonomika, pravo)* [Scientific Herald of the National University of State Tax Service of Ukraine (economics, law)], (electronic journal), vol. 3. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvnudpsu_2013_3_28
5. Shums'kyj R.V. (2015) *Zarubizhnyy dosvid pobudovy systemy prybutkovoho opodatkuvannya iurydychnykh osib* [Foreign ex-

- perience in establishing a system of corporate income tax]. Available at: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=33570>
6. KPMG (2018). Corporate tax rates table. Available at: <https://home.kpmg/kh/en/home/services/tax/tax-tools-and-resources/tax-rates-online/corporate-tax-rates-table.html>
 7. International Centre for Policy Studies (2016) Tin'ova ekonomika v Ukrayini: prychny ta shlyakhy podolannya [The shadow economy in Ukraine: Causes and Cures]. Available at: http://icps.com.ua/assets/uploads/files/t_no-vaekonom_kaukra_ni.pdf
 8. The Association of Taxpayers of Ukraine (2017). Podatkova systema SSHA [The USA Tax System]. Available at: http://www.appu.org.ua/main2/shkola_platnyka_podatkiv/vse_pro_podatki/zarybizhnuy_dosvid/USA.html
 9. Korydory vlady. Lobiiuvannia i Government Relations v Ukraini. Slovats'ki reformy – chudovyj posibnyk dlia Ukrainy (2015) [Corridors of power. Lobbying and Government Relations in Ukraine. Slovak reforms are a great tool for Ukraine]. Available at: <http://www.kuluar.com.ua/2015/02/09/slovatski-reformy-vidminnyj-posibnykdlya-ukrajiny>
 10. Kovalenko N.V. (2014) Investytsiynyy podatkovyy kredyt yak instrument finansuvannya diyal'nosti promyslovykh pidpryyemstv [The investment tax credit as a tool for financing industrial activities]. *Naukovyj visnyk Natsional'noho universytetu DPS Ukrainy (ekonomika, pravo)*, vol. 3, no. 54, pp. 106–111.